

PHILIP KERR

ΠΡΩΣΙΚΟ ΜΠΛΕ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΡΑΓΚΟΣ

Κ Ε Δ Ρ Ο Σ

Philip Kerr: *Πρωσικό μπλε*
Τίτλος πρωτοτύπου:
Philip Kerr: *Prussian Blue*

ISBN 978-960-04-5110-8

Μετάφραση: Γιώργος Μαραγκός
Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διόρθωσης: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-διόρθωση: Αλέκα Πλακονούρη
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© 2017 by *thynKER Ltd*

© Για την έκδοση στα ελληνικά, Εκδόσεις Κέδρος Α.Ε., 2020

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

*Το βιβλίο είναι αφιερωμένο στον Μάρτιν Ντίσπακ,
όχι συγγενή μου, αλλά πολύ καλό φίλο, στον οποίο
χρωστάω πολλά.*

ΕΝΑ

Οκτώβριος 1956

Η σεζόν είχε φτάσει στο τέλος της και τα περισσότερα ξενοδοχεία στη Ριβιέρα, ανάμεσά τους και το Γκραντ Οτέλ Καπ Φερά όπου δούλευα, είχαν ήδη κλείσει για τον χειμώνα. Όχι ότι ο χειμώνας ήταν τίποτα ιδιαίτερο σ' αυτά τα μέρη του κόσμου. Δεν είχε σχέση με του Βερολίνου, όπου ο χειμώνας ήταν μάλλον τελετή ενηλικίωσης παρά εποχή του χρόνου: δεν είσαι πραγματικός Βερολινέζος μέχρι να επιβιώσεις από την πικρή εμπειρία ενός ατέλειωτου πρωσικού χειμώνα· η διάσημη εκείνη αρκούδα που χορεύει στον θυρεό της πόλης απλώς προσπαθεί να ζεσταθεί.

Το Ξενοδοχείο Ρουλ ήταν ανάμεσα στα τελευταία ξενοδοχεία της Νίκαιας που έκλειναν, επειδή διέθετε καζίνο, και ο κόσμος λατρεύει τον τζόγο ό,τι καιρό και να κάνει. Ίσως έπρεπε να είχαν ανοίξει καζίνο και στο κοντινό Ξενοδοχείο Νεγκρέσκο – με το οποίο έμοιαζε το Ρουλ, με εξαίρεση ότι το Νεγκρέσκο ήταν κλειστό και έδειχνε πως τίποτα δεν θα άλλαζε και την επόμενη χρονιά. Κάποιοι έλεγαν ότι θα μετατρέπóταν σε διαμερίσματα, ο κονσιέρζ του Νεγκρέσκο όμως – που ήταν γνωστός μου και απίστευτα ονομπ – έλεγε πως είχε πουληθεί στην κόρη ενός χασάπη από τη Βρετάνη, και συνήθως είχε δίκιο για τέτοια πράγματα. Είχε πάει στη Βέρνη για τον χειμώνα και μάλλον δεν θα γύριζε. Θα μου έλειπε, αλλά δεν τον είχα καθόλου στο μυαλό μου καθώς πάρκαρα το αυτοκίνητό μου και διέσχισα την Προμενάντ ντεζ Αν-

γκλέ προς το Ξενοδοχείο Ρουλ. Ίσως έφταιγε το βραδινό αγιάζι, ίσως τα παγάκια που είχαν ξεμείνει στον μπάρμαν, αλλά η σκέψη μου ήταν στη Γερμανία. Ίσως όμως και να έφταιγε η θέα των δύο κοντοκουρεμένων γκόλεμ, που στέκονταν έξω από τη μεγάλη, μεσογειακή είσοδο του ξενοδοχείου τρώγοντας παγωτό χωνάκι και φορώντας χοντρά ανατολικογερμανικά κοστούμια, απ' αυτά που παράγονται μαζικά, όπως τα φτυάρια ή τα ανταλλακτικά για τρακτέρ. Θα έπρεπε να είμαι σε εγρήγορση και μόνο που είδα τους δύο νταήδες, αλλά στο μυαλό μου είχα κάτι πιο σημαντικό· ανυπομονούσα να συναντήσω τη γυναίκα μου, την Ελίζαμπετ, η οποία εντελώς ξαφνικά μου είχε στείλει ένα γράμμα προσκαλώντας με σε δείπνο. Ήμαστε σε διάσταση και είχε επιστρέψει στο Βερολίνο, αλλά η χειρόγραφη επιστολή της Ελίζαμπετ – ο ωραίος γραφικός χαρακτήρας της ήταν Ζιτερλίν* (που είχαν απαγορεύσει οι ναζί) – έλεγε ότι είχε κληρονομήσει λίγα χρήματα, που μπορεί και να εξηγούσε πώς ήταν δυνατόν να διαθέτει τα μέσα για να επιστρέψει στη Ριβιέρα και να μένει στο Ρουλ, το οποίο είναι σχεδόν εξίσου ακριβό με το Αγγκλετέρ ή το Ουέστμινστερ. Σε κάθε περίπτωση ανυπομονούσα να την ξαναδώ με την τυφλή πίστη εκείνου που ήλπιζε να υπάρχει μια πιθανότητα συμφιλίωσης. Είχα ήδη σχηματίσει στο μυαλό μου τον σύντομο, αλλά χαριτωμένο λόγο που θα εκφωνούσα για να ζητήσω να με συγχωρέσει. Πόσο μου έλειπε και πόσο πίστευα ότι μπορούσαμε ακόμα να τα καταφέρουμε – τέτοια πράγματα. Φυσικά ένα μέρος του εαυτού μου ήταν προετοιμασμένο για την πιθανότητα να μου πει ότι είχε γνωρίσει κάποιον άλλο και ήθελε διαζύγιο. Και πάλι όμως μου φάνηκε πως δεν θα έμπαινε σε τέτοιο κόπο γι' αυτό – δεν ήταν εύκολο να ταξιδέψεις από το Βερολίνο εκείνες τις μέρες.

* Σύστημα καλλιγραφίας που δημιουργήθηκε το 1911 στην Πρωσία. Το όνομα οφείλεται στον γραφίστα και τυπογράφο Λουδοβίκο Ζιτερλίν, που επινόησε το σύστημα αυτό για να διευκολύνει μικρούς μαθητές. (Σ.τ.Μ.)

Το εστιατόριο του ξενοδοχείου βρισκόταν στον τελευταίο όροφο, σε έναν από τους γωνιακούς τρούλους. Ήταν ίσως το καλύτερο στη Νίκαια, σχεδιασμένο από τον Σαρλ Νταλμά.* Σίγουρα ήταν το πιο ακριβό. Δεν είχα φάει ποτέ εκεί, αλλά είχα ακούσει ότι το φαγητό ήταν εξαιρετικό και ανυπομονούσα για το δείπνο μου. Ο μετρ διέσχισε με διακριτικά βήματα την πανέμορφη αίθουσα με διακόσμηση Μπελ Επόκ, με συνάντησε στο αναλόγιο για τις κρατήσεις και εντόπισε στη σελίδα το όνομα της συζύγου μου. Ήδη προσπαθούσα να κοιτάξω πίσω και πέρα απ' αυτόν, αναζητώντας με αγωνία την Ελιζαμπετ σε κάποιο τραπέζι και, αφού δεν τη βρήκα, κοίταξα το ρολόι μου και συνειδητοποίησα ότι ίσως και να είχα έρθει σχετικά νωρίς. Ουσιαστικά δεν άκουγα τι μου έλεγε ο μετρ, καθώς με πληροφορούσε ότι ο οικοδεσπότης μου ήταν ήδη εδώ, και βρισκόμουν ήδη στα μισά του μαρμάρινου δαπέδου, όταν είδα ότι με οδηγούσαν σε ένα ήσυχο, γωνιακό τραπέζι, όπου ένας κοντός, γεροδεμένος άντρας είχε πέσει με τα μούτρα σε έναν πολύ μεγάλο αστακό και σε ένα μπουκάλι λευκό κρασί Βουργουνδίας. Τον αναγνώρισα αμέσως και γύρισα από την άλλη μόνο για να ανακαλύψω ότι μου είχαν κλείσει τον δρόμο δύο ακόμη πίθηκοι, που έμοιαζε σαν να είχαν μπει από το ανοιχτό παράθυρο, πηδώντας από έναν απ' τους πολλούς φοίνικες της Προμενάντ.

«Μη φύγεις ακόμα», είπε ο ένας απ' αυτούς χαμηλόφωνα και στα γερμανικά, με τη βαριά προφορά της Λειψίας. «Δεν θα άρεσε καθόλου στον σύντροφο-στρατηγό».

Για μια στιγμή έμεινα στη θέση μου κι αναρωτιόμουν αν άξιζε το ρίσκο να τρέξω προς την πόρτα. Οι δύο άντρες όμως, φτιαγμένοι από το ίδιο πρόχειρο καλούπι με τα δύο γκόλεμ που είχα δει στην είσοδο του ξενοδοχείου, είχαν σαφώς το πάνω χέρι.

* Γάλλος αρχιτέκτονας του 19ου και 20ού αιώνα που γεννήθηκε και πέθανε στη Νίκαια. (Σ.τ.Μ.)

«Ακριβώς», πρόσθεσε ο άλλος. «Καλύτερα λοιπόν να πας να κάτσεις σαν καλό παιδί και να μην κάνεις σκηνή».

«Γκούντερ», είπε μια φωνή πίσω μου επίσης στα γερμανικά. «Μπέρνχαρντ Γκούντερ. Έλα και κάτσε, παλιόφιλε φασίστα. Μη φοβάσαι». Γέλασε. «Δεν θα σε πυροβολήσω. Είμαστε σε δημόσιο χώρο».

Φαντάζομαι πως υπέθεσε ότι σπάνιζαν οι γερμανόφωνοι στο Ξενοδοχείο Ρουλ, και μάλλον δεν θα είχε άδικο.

«Τι θα μπορούσε να σου συμβεί εδώ μέσα; Εξάλλου το φαγητό είναι εξαιρετικό και το κρασί ακόμη καλύτερο».

Γύρισα πάλι κι έριξα άλλη μια ματιά στον άνθρωπο που εξακολουθούσε να κάθεται και να καταβροχθίζει τον αστακό χρησιμοποιώντας το κατάλληλο εργαλείο και το ειδικό πιρούνι, σαν υδραυλικός που αλλάζει λαστιχάκι σε μια βρύση. Φορούσε καλύτερο κοστούμι από τα τσιράκια του – με λεπτή μπλε ρίγα, ραμμένο στα μέτρα του – και μια μεταξωτή γραβάτα με γεωμετρικά σχήματα, την οποία μόνο στη Γαλλία θα μπορούσε να είχε αγοράσει. Μια τέτοια γραβάτα θα κόστιζε στη Λαοκρατική Δημοκρατία Γερμανίας τους μισθούς μίας βδομάδας και μάλλον θα οδηγούσε σε πολλές περιέργες ερωτήσεις στο τοπικό αστυνομικό τμήμα, όπως θα έκανε και ένα μεγάλο χρυσό ρολόι που έλαμπε στον καρπό του σαν μικρός φάρος την ώρα που χωνόταν στη σάρκα του αστακού, ο οποίος είχε το ίδιο χρώμα με την πολύ πιο πλαδαρή σάρκα στα στιβαρά χέρια του. Τα μαλλιά του ήταν ακόμα σκούρα στην κορυφή ενός κεφαλιού σαν μπάλα κατεδάφισης, αλλά τα είχε κουρέψει τόσο κοντά στο πλάι, που έμοιαζαν με καλότα καθολικού ιερέα. Είχε πάρει βάρος από την τελευταία φορά που είχαμε ιδωθεί και δεν είχε ξεκινήσει καν να τρώει τις μικρές, ψητές πατάτες, τη μαγιονέζα, τις κορφές από σπαράγγια, τη *salade niçoise*,* τα γλυκά αγγουράκια

* (Γαλλικά στο πρωτότυπο): Σαλάτα της Νίκαιας. Περιλαμβάνει ντομάτες, βραστά αυγά, ελιές, αντζούγιες και ελαιόλαδο. (Σ.τ.Μ.)

τουρσί και το πιάτο με τη σοκολάτα υγείας, που ήταν απλωμένα στο τραπέζι μπροστά του. Το σώμα πυγμαίου που διέθετε μου θύμιζε έντονα εκείνο του Μάρτιν Μπόρμαν, του βοηθού επικεφαλής προσωπικού του Χίτλερ· και σίγουρα ήταν εξίσου επικίνδυνος.

Κάθισα κι εγώ, έβαλα ένα ποτήρι λευκό κρασί και πέταξα την ταμπακίερα μου στο τραπέζι μπροστά μου.

«Στρατηγέ Έριχ Μίλκε», είπα. «Τι απρόσμενη ευχαρίστηση».

«Λυπάμαι που σ' έφερα εδώ χρησιμοποιώντας προφάσεις. Ήξερα όμως ότι δεν θα ερχόσουν αν είχα πει ότι εγώ ήμουν που ήθελα να σε κεράσω το δείπνο».

«Είναι καλά; Η Ελίζαμπετ; Πείτε μου μόνο αυτό και μετά θ' ακούσω ό,τι έχετε να πείτε, στρατηγέ».

«Ναι, είναι μια χαρά».

«Να υποθέσω ότι στην πραγματικότητα δεν είναι στη Νίκαια».

«Όχι, δεν είναι. Λυπάμαι γι' αυτό. Θα χαρείς όμως να μάθεις ότι δίσταζε πολύ να γράψει το γράμμα. Έπρεπε να της εξηγήσω ότι η εναλλακτική λύση θα ήταν πολύ πιο οδυνηρή, για σένα τουλάχιστον. Σε παρακαλώ λοιπόν να μην της κρατήσεις κακία για το γράμμα. Το έγραψε για τον καλύτερο δυνατό λόγο».

Ο Μίλκε σήκωσε ένα χέρι και χτύπησε τα δάχτυλά του για να καλέσει τον σερβιτόρο.

«Πάρε κάτι να φας. Πιες κρασί. Εγώ πίνω ελάχιστα, αλλά μου έχουν πει ότι αυτό είναι το καλύτερο. Ό,τι θες. Θα επιμείνω. Το Υπουργείο Κρατικής Ασφαλείας* θα αναλάβει τον λογαριασμό. Μόνο σε παρακαλώ μην καπνίσεις. Απεχθάνομαι τη μυρωδιά του τσιγάρου, ειδικά όταν τρώω».

«Δεν πεινάω, ευχαριστώ».

«Φυσικά και πεινάς. Είσαι Βερολινέζος. Δεν χρειάζεται να πεινάμε για να φάμε. Ο πόλεμος μας δίδαξε να τρώμε όταν υπάρχει φαγητό στο τραπέζι».

* Η γνωστή Στάζι (το Υπουργείο Κρατικής Ασφάλειας). (Σ.τ.Μ.)

«Ε, λοιπόν, υπάρχει αρκετό φαγητό σ' αυτό το τραπέζι. Περιμένουμε κανέναν άλλον; Τον Κόκκινο Στρατό μήπως;»

«Μου αρέσει να βλέπω μπόλικο φαγητό όταν τρώω, ακόμη κι αν δεν φάω σχεδόν τίποτα. Δεν χρειάζεται μόνο το στομάχι ικανοποίηση, αλλά και οι αισθήσεις».

Πήρα το μπουκάλι στα χέρια μου και διάβασα την ετικέτα.

«Corton-Charlemagne. Εγκρίνω. Είναι ωραίο όταν βλέπεις έναν παλιό κομμουνιστή σαν κι εσάς να εκτιμά τα εκλεπτυσμένα πράγματα σ' αυτή τη ζωή, στρατηγέ. Το κρασί αυτό πρέπει να είναι το πιο ακριβό στη λίστα τους».

«Τα εκτιμώ. Και όντως είναι».

Άδειασα το ποτήρι κι έβαλα άλλο ένα. Ήταν εξαιρετικό.

Ο σερβιτόρος προσέγγισε νευρικά, σαν να είχε ήδη αισθανθεί πως ο Μίλκε θα τον καλούσε.

«Θα πάρουμε δύο ζουμερές μπριζόλες», είπε ο Μίλκε μιλώντας καλά τα γαλλικά – αποτέλεσμα, φαντάστηκα, των δύο ετών που πέρασε σε γαλλική φυλακή πριν και κατά τη διάρκεια του πολέμου. «Όχι, ακόμη καλύτερα θα πάρουμε το Σατομπριάν. Και να είναι μες στο αίμα».

Ο σερβιτόρος απομακρύνθηκε.

«Μόνο το φιλέτο προτιμάτε έτσι;» είπα. «Ή και όλα τ' άλλα;»

«Δεν έχεις χάσει την αίσθηση του χιούμορ σου, Γκούντερ. Με ξεπερνά το πώς έχεις κατορθώσει να μείνεις ζωντανός τόσο καιρό».

«Οι Γάλλοι είναι λίγο πιο ανεκτικοί με κάτι τέτοια απ' ό,τι είστε εσείς στη γελοιωδώς αποκαλούμενη Λαοκρατική Δημοκρατία της Γερμανίας. Πείτε μου, στρατηγέ, τότε θα διαλύσει η κυβέρνηση τον λαό για να εκλέξει νέο;»

«Τον λαό;»

Ο Μίλκε γέλασε και, αφήνοντας για μια στιγμή τον αστακό του, έβαλε ένα κομμάτι σοκολάτα στο στόμα του, σαν να του ήταν αδιάφορο τι έτρωγε, αρκεί να ήταν κάτι που δεν μπορούσες να αποκτήσεις εύκολα στη ΛΔΓ.

«Πολύ σπάνια γνωρίζει ποιο είναι το καλό του. Σχεδόν δεκατέσσερα εκατομμύρια Γερμανοί ψήφισαν τον Χίτλερ τον Μάρτιο του 1932, κάνοντας τους ναζί το μεγαλύτερο κόμμα στο Ράιχσταγκ. Πιστεύεις ειλικρινά ότι είχαν έστω μια αμυδρή ιδέα ποιο ήταν το καλύτερο γι' αυτούς; Φυσικά όχι. Κανείς δεν ήξερε. Το μόνο που ένοιαζε τον κόσμο ήταν ένας τακτικός μισθός, τα τσιγάρα και η μπύρα».

«Υποθέτω πως γι' αυτό είκοσι χιλιάδες Ανατολικογερμανοί πρόσφυγες περνούσαν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία κάθε μήνα – τουλάχιστον μέχρι που επιβάλατε το τάχα μου ειδικό καθεστώς με την απαγορευμένη ζώνη και τη λωρίδα προστασίας. Αναζητούσαν καλύτερη μπύρα και τσιγάρα και ίσως την ευκαιρία να παραπονεθούν λίγο χωρίς να φοβούνται τις συνέπειες».

«Ποιος ήταν εκείνος που είπε ότι κανείς δεν είναι πιο ανέλπιδα σκλαβωμένος από εκείνους που πιστεύουν ότι είναι ελεύθεροι;»

«Ο Γκαίτε. Και δεν τον παραθέσατε σωστά. Είπε ότι κανείς δεν είναι πιο ανέλπιδα σκλαβωμένος από εκείνους που *λανθασμένα* πιστεύουν ότι είναι ελεύθεροι».

«Στο κεφάλι μου είναι ένα και το αυτό».

«Και δεν γίνεται ν' αλλάξει».

«Είσαι ένας ρομαντικός ηλίθιος. Μερικές φορές το ξεχνάω αυτό για σένα. Κοίτα, Γκούντερ, η ιδέα που έχει ο περισσότερος κόσμος για την ελευθερία είναι να μπορεί να γράφει προστυχιές στον τοίχο μιας τουαλέτας. Εγώ προσωπικά πιστεύω ότι οι άνθρωποι είναι τεμπέληδες και προτιμούν να αφήνουν τη δουλειά της κυβέρνησης στην κυβέρνηση. Είναι όμως σημαντικό να μην είναι βαρύ το φορτίο που αποθέτουν οι άνθρωποι σ' εκείνους που διοικούν. Γι' αυτό και βρίσκομαι εδώ στη Γαλλία. Γενικά μιλώντας, θα προτιμούσα να πάω για κунήγι. Πολύ συχνά όμως έρχομαι εδώ αυτή την εποχή για να ξεφεύγω από τις ευθύνες μου. Μου αρέσει να παίζω μπακαρά».

«Παιχνίδι υψηλού ρίσκου. Πάντα τζογαδόρος βλέπω».

«Θες να ξέρεις τι πραγματικά το σπουδαίο έχει εδώ ο τζόγος;» Χαμογέλασε πονηρά. «Τις περισσότερες φορές χάνω. Αν υπήρχε ακόμα μια παρακμή σαν το καζίνο στη ΛΔΓ, πολύ φοβάμαι ότι οι κρουπιέριδες θα φρόντιζαν να κερδίζω πάντα. Η νίκη είναι απολαυστική μόνο αν μπορείς να χάσεις. Πήγαινα κάποτε στο Μπάντεν-Μπάντεν, αλλά την τελευταία φορά που ήμουν εκεί, με αναγνώρισαν και δεν μπορώ να επιστρέψω. Οπότε πλέον έρχομαι στη Νίκαια. Ή μερικές φορές στο Λε Τουκέ. Προτιμώ όμως τη Νίκαια. Ο καιρός είναι λίγο πιο αξιόπιστος εδώ σε σχέση με τις ακτές του Ατλαντικού».

«Για κάποιο λόγο δεν πιστεύω πως αυτός είναι ο μόνος λόγος που είσαι εδώ».

«Έχεις δίκιο».

«Τι στον διάβολο θες λοιπόν;»

«Σίγουρα θυμάσαι εκείνη την υπόθεση πριν από λίγους μήνες με τον Σόμερσετ Μομ και τους κοινούς μας φίλους, τον Χάρολντ Χένιχ και την Ανν Φρεντς. Σχεδόν κατάφερες να σκατώσεις μια καλή επιχείρηση εκείνη τη φορά».*

Ο Μίλκε αναφερόταν στη δολοπλοκία της Στάζι να σπιλώσει τον Ρότζερ Χόλις, υποδιευθυντή της ΜΙ5 – της Βρετανικής Υπηρεσίας Εσωτερικής Αντικατασκοπίας και Ασφάλειας. Το πραγματικό σχέδιο ήταν να φανεί πως ο Χόλις ήταν πεντακάθαρος μετά την αποκάλυψη της ψεύτικης δολοπλοκίας της Στάζι.

«Πολύ ευγενικό εκ μέρους σου να τακτοποιήσεις τις εκκρεμότητες για μας», είπε ο Μίλκε. «Εσύ δεν ήσουν που σκοτώσες τον Χένιχ, ε;»

Δεν απάντησα, αλλά και οι δύο γνωρίζαμε πως ήταν αλήθεια· είχα πυροβολήσει και είχα σκοτώσει τον Χάρολντ Χένιχ μέσα στο σπίτι που νοίκιαζε η Ανν Φρεντς στη Βιλφράνς και είχα κάνει ό,τι ήταν δυνατόν για να φανεί πως το έκανε η ίδια. Από τότε η

* Αναφορά στο βιβλίο *Η άλλη πλευρά της σιωπής*, Κέδρος, 2017. (Σ.τ.Μ.)

γαλλική αστυνομία μου είχε κάνει διάφορες ερωτήσεις για κείνη, αλλά δεν γνώριζα τίποτα άλλο. Απ' όσο μπορούσα να ξέρω, η Ανν Φρεντς ήταν ακόμα στην Αγγλία, ασφαλής.

«Λοιπόν, ας υποθέσουμε ότι ήσουν εσύ», είπε ο Μίλκε.

Τελείωσε το κομμάτι σοκολάτας που έτρωγε, έβαλε ένα αγγουράκι τουρσί στο στόμα του και μετά κατάπιε μια μεγάλη γουλιά λευκό κρασί Βουργουνδίας, και όλα αυτά με έπεισαν ότι οι γενεστικοί του κάλυκες ήταν εξίσου διεφθαρμένοι με τις πολιτικές του πεποιθήσεις και την ηθική του.

«Η ουσία είναι ότι ο Χένιχ έτσι κι αλλιώς μετρούσε μέρες. Το ίδιο και η Ανν. Η επιχείρηση να αμαυρώσουμε τη φήμη του Χόλις θα πιάσει μόνο αν προσπαθήσουμε να εξουδετερώσουμε κι εκείνη – όπως ταιριάζει σε κάποιον που μας πρόδωσε. Κι αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό τώρα που οι Γάλλοι ζητούν να εκδοθεί εδώ, για να δικαστεί για τον φόνο του Χένιχ. Δεν χρειάζεται να πω πως δεν μπορούμε να επιτρέψουμε κάτι τέτοιο. Κι εδώ είναι που θα χρειαστεί η συμβολή σου, Γκούντερ».

«Η δική μου;» Ανασήκωσα τους ώμους. «Για να το κάνουμε λιανά. Μου ζητάς να σκοτώσω την Ανν Φρεντς;»

«Ακριβώς. Μόνο που δεν σου το ζητάω. Το γεγονός ότι θα συμφωνήσεις να σκοτώσεις την Ανν Φρεντς είναι προϋπόθεση για να μείνεις ζωντανός ο ίδιος».

ΔΥΟ

Οκτώβριος 1956

Υπολόγισα κάποτε ότι η Γκεστάπο είχε προσωπικό κάτω από πενήντα χιλιάδες άτομα, τα οποία παρακολουθούσαν ογδόντα εκατομμύρια Γερμανούς, αλλά απ' όσα έχω διαβάσει για τη ΛΔΓ, η Στάζι απασχολεί τουλάχιστον τα διπλάσια – και δεν αναφέρω καν τους πληροφοριοδότες ανάμεσα στους πολίτες ή τις γοητευτικές κατασκόπους, που όλοι μαζί ανέρχονταν, σύμφωνα με τις φήμες, περίπου στο ένα δέκατο του πληθυσμού – για να παρακολουθούν μόλις δεκαεφτά εκατομμύρια Γερμανούς. Ως υποδιευθυντής της Στάζι ο Έριχ Μίλκε ήταν ένας από τους πιο ισχυρούς ανθρώπους στη ΛΔΓ. Και όπως ήταν πιθανόν αναμενόμενο από έναν τέτοιο άνθρωπο, είχε ήδη προβλέψει όλες μου τις ενστάσεις σε μια τόσο άκομψη αποστολή όπως αυτή που είχε περιγράψει και ήταν έτοιμος να επιχειρηματολογήσει εναντίον τους με την ωμή δύναμη εκείνου που έχει συνηθίσει να γίνεται το δικό του εναντίον ανθρώπων που είναι επίσης αυταρχικοί και επιβλητικοί. Είχα την αίσθηση ότι ο Μίλκε μπορεί και να με άρπαξε απ' τον λαιμό ή να χτυπούσε το κεφάλι μου στο τραπέζι, και φυσικά η βία ήταν σημαντικό στοιχείο του χαρακτήρα του· ως νεαρό μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος στο Βερολίνο είχε συμμετάσχει στον πασίγνωστο φόνο δύο ένστολων αστυνομικών.

«Όχι, μην καπνίσεις», είπε, «άκου μόνο. Αυτή είναι μια καλή ευκαιρία για σένα, Γκούντερ. Μπορείς να βγάλεις χρήματα, να πάρεις καινούργιο διαβατήριο – γνήσιο διαβατήριο Δυτικής Γερ-

μανίας, με διαφορετικό όνομα, για να ξεκινήσεις κάπου απ' την αρχή – και, το πιο σημαντικό απ' όλα, μπορείς να εκδικηθείς την Ανν Φρεντζ, και με το παραπάνω, που σε χρησιμοποίησε τόσο αδίστακτα».

«Μόνο και μόνο επειδή εσύ της είπες να μου φερθεί έτσι. Έτσι δεν είναι; Εσύ την έβαλες να τα κάνει όλα αυτά».

«Δεν της είπα να κάνει έρωτα μαζί σου. Δική της ιδέα ήταν. Σε κάθε περίπτωση σε έκανε παιχιδάκι της, Γκούντερ. Δεν έχει πια και πολλή σημασία όμως, σωστά; Την ερωτεύτηκες σφοδρά, ε;»

«Είναι εύκολο να καταλάβει κανείς τι κοινό έχετε εσείς οι δυο. Δεν έχετε καθόλου αρχές».

«Ισχύει. Αν και στην περίπτωση της ήταν και μία από τις καλύτερες ψεύτρες που έχω γνωρίσει ποτέ. Και εννοώ με την παθολογική έννοια. Πραγματικά δεν πιστεύω πως ήξερε πότε έλεγε ψέματα και πότε αλήθεια. Όχι ότι πιστεύω πως η ανηθικότητα της εξαπάτησης είχε καμιά σημασία για κείνη. Της αρκούσε να μπορεί να διατηρεί το απόμακρο χαμόγελό της και να ικανοποιεί την ανάγκη της για υλικά αγαθά. Κατόρθωσε να πείσει τον εαυτό της πως δεν το έκανε για τα χρήματα· η ειρωνεία είναι ότι νόμιζε πως είχε ισχυρές αρχές. Κι αυτό την έκανε ιδανική κατάσκοπο. Όχι πως έχει έστω και την παραμικρή αξία η ιστορία της μέχρι τότε.

»Αυτό που είναι σημαντικό – τουλάχιστον για μένα – είναι ότι τώρα κάποιος πρέπει να τη σκοτώσει. Πολύ φοβάμαι πως η ΜΙ5 θα απορούσε αν δεν *προσπαθούσαμε* τουλάχιστον να τη σκοτώσουμε. Κι έτσι όπως τα βλέπω εγώ, αυτός ο κάποιος εύκολα θα μπορούσε να είσαι εσύ. Δεν είναι πως δεν έχεις σκοτώσει ανθρώπους στο παρελθόν, σωστά; Τον Χένιχ για παράδειγμα. Θέλω να πω ότι μόνο εσύ θα μπορούσες να ήσουν που του φύτεψες μία σφαίρα και το έκανες να φαίνεται πως το είχε κάνει εκείνη».

Ο Μίλκε σταμάτησε για όσο έφερναν το φιλέτο μας και απομάκρυναν τον μισοφαγωμένο αστακό.

«Θα το κόψουμε μόνοι μας», είπε απότομα στον σερβιτόρο. «Και φέρε μας ένα μπουκάλι απ' το καλύτερο Bordeaux σας. Σε καράφα βέβαια. Αλλά θέλω να δω το μπουκάλι πρώτα, εντάξει; Και τον φελλό».

«Δεν εμπιστεύεσαι κανέναν, έτσι δεν είναι;» είπα.

«Αυτός είναι ένας απ' τους λόγους που έχω παραμείνει ζωντανός τόσο καιρό».

Όταν έφυγε πια ο σερβιτόρος, ο Μίλκε έκοψε το Σατομπριάν στα δύο, πήρε με το πιρούνι του το μεγαλύτερο μισό, το έβαλε στο πιάτο του και χασκογέλασε.

«Προσέχω όμως και τον εαυτό μου, να ξέρεις. Δεν καπνίζω, δεν πίνω πάρα πολύ και μου αρέσει να γυμνάζομαι, επειδή μέσα μου νιώθω ακόμα μαχητής του δρόμου. Ακόμη κι έτσι όμως έχω ανακαλύψει ότι ο κόσμος είναι περισσότερο διατεθειμένος ν' ακούσει έναν αστυνομικό που δείχνει ότι μπορεί να φροντίσει τον εαυτό του παρά έναν που δεν το δείχνει. Δεν θα το πιστέψεις πόσες φορές χρειάστηκε να εκφοβίσω διάφορους στην Κεντρική Επιτροπή του Ενιαίου Σοσιαλιστικού Κόμματος.* Σου τ' ορκίζομαι, ακόμη και ο Βάλτερ Ούλμπριχτ** με φοβάται».

«Έτσι αποκαλείς τον εαυτό σου πλέον, Έριχ; Αστυνομικό;»

«Γιατί όχι; Αυτό είμαι. Γιατί να ενοχλεί κάτι τέτοιο έναν άνθρωπο σαν εσένα, Γκούντερ; Εσένα που ήσουν μέλος της Κρίπο και της Υπηρεσίας Ασφαλείας σχεδόν για είκοσι χρόνια. Κάποιοι από τους τάχα μου αστυνομικούς που σου έδιναν εντολές ήταν ανάμεσα στους χειρότερους εγκληματίες της Ιστορίας: Χάιντριχ. Χίμλερ. Νέμπε. Κι εργάστηκες για όλους αυτούς». Κούνησε το κεφάλι του αγανακτισμένος. «Ξέρεις, μια μέρα θα ρίξω μια προ-

* Πρόκειται για το Κομμουνιστικό Κόμμα που κυβέρνησε την Ανατολική Γερμανία. (Σ.τ.Μ.)

** Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος κατά την περίοδο 1950-1971. (Σ.τ.Μ.)

σεχτική ματιά στον φάκελό σου στο Κεντρικό Γραφείο Ασφαλείας του Ράιχ και θα δω τι εγκλήματα έχεις διαπράξει, Γκούντερ. Έχω τη σοβαρή υποψία ότι επ' ουδενί δεν είσαι τόσο καθαρός όσο παρουσιάζεις. Ας μην προσποιούμαστε λοιπόν πως υπάρχει κάτι που μας χωρίζει όσον αφορά την ηθική ανωτερότητα. Έχουμε κάνει και οι δυο μας πράγματα που ευχόμαστε να μην είχαμε κάνει. Είμαστε όμως ακόμα εδώ».

Ο Μίλκε σώπασε την ώρα που έκοβε το φιλέτο του σε μικρότερα τετράγωνα.

«Παρ' όλα αυτά δεν ξεχνώ ότι εσύ μου έσωσες τη ζωή σε δύο περιστάσεις».

«Τρεις», είπα με πικρία.

«Τόσες ήταν; Ίσως. Όπως έλεγα λοιπόν. Να τη σκοτώσεις. Να μια καλή ευκαιρία για σένα. Να κάνεις μια καινούργια αρχή. Ευκαιρία να γυρίσεις στη Γερμανία και να ξεφύγεις απ' αυτό το μέρος στην άκρη της Ευρώπης όπου δεν γίνεται τίποτα και που, για να είμαι ειλικρινής, τα ταλέντα σου πάνε χαμένα. Αν υποθέσουμε ότι διαθέτεις τη σοφία να το καταλάβεις».

Ο Μίλκε έβαλε ένα τετράγωνο κομμάτι φιλέτο στο μεγάλο στόμα του κι άρχισε να μασάει με μανία.

«Έχω διαφωνήσει;» ρώτησα.

«Όχι. Για πρώτη φορά δεν το κάνεις. Που κι αυτό είναι περίεργο».

Σήκωσα τους ώμους.

«Δέχομαι να κάνω αυτό που ζητάς, στρατηγέ. Είμαι άφραγκος. Δεν έχω φίλους. Μένω μόνος μου σ' ένα διαμέρισμα που δεν είναι μεγαλύτερο από παγίδα για αστακούς και η δουλειά μου πρόκειται να σταματήσει για τον χειμώνα. Μου λείπει η Γερμανία. Χριστέ μου, μου λείπει ακόμη κι ο καιρός. Αν το τίμημα που πρέπει να πληρώσω για να πάρω τη ζωή μου πίσω είναι να σκοτώσω την Ανν Φρεντς, τότε είμαι κάτι παραπάνω από πρόθυμος να το κάνω».

«Ποτέ δεν ήταν εύκολο να σε επηρεάσουν, Γκούντερ. Θα είμαι

ειλικρινής μαζί σου. Περίμενα μεγαλύτερη αντίσταση. Ίσως μισείς την Ανν Φρεντς περισσότερο απ' ό,τι νόμιζα. Ίσως θέλεις όντως να τη σκοτώσεις. Σ' αυτή την περίπτωση όμως η προθυμία δεν είναι αρκετή. Πρέπει να πας στην Αγγλία και να τη σκοτώσεις».

Ο σερβιτόρος επέστρεψε με μια καράφα κόκκινο κρασί και την άφησε πάνω στο τραπέζι μπροστά μας. Ο Μίλκε την πήρε, μύρισε τον φελλό και μετά ένευσε στη θέα του άδειου μπουκαλιού Château Mouton Rothschild που του έφεραν να επιθεωρήσει.

«Δοκίμασέ το», μου είπε.

Το δοκίμασα και, όπως ήταν αναμενόμενο, ήταν εξίσου καλό με το λευκό που έπινα· ίσως και καλύτερο. Έκανα κι εγώ ένα νεύμα.

«Για να είμαι ειλικρινής, όντως τη μισώ», είπα. «Πολύ περισσότερο απ' όσο περίμενα να τη μισώ. Και ναι, θα τη σκοτώσω. Αν δεν σε πειράζει όμως, θα ήθελα περισσότερες λεπτομέρειες για το σχέδιό σου».

«Οι άνθρωποί μου θα σε συναντήσουν στον σιδηροδρομικό σταθμό της Νίκαιας κι εκεί θα σου δώσουν το νέο σου διαβατήριο, μερικά χρήματα και εισιτήρια με το Μπλε Τρένο για το Παρίσι. Από κει θα μετεπιβιβαστείς στο Χρυσό Βέλος για το Καλέ και μετά θα κατευθυνθείς στο Λονδίνο. Με το που θα φτάσεις, θα συναντήσεις κι άλλους ανθρώπους μου. Θα σε ενημερώσουν περαιτέρω και θα σε συνοδεύσουν στην αποστολή σου».

«Εκεί μένει; Στο Λονδίνο;»

«Όχι, μένει σε μια μικρή κωμόπολη στη νότια ακτή της Αγγλίας. Προσπαθεί να αποφύγει την έκδοσή της, αλλά δεν τα καταφέρνει. Η ΜΙ5 δείχνει σχεδόν να την έχει εγκαταλείψει. Οι άνθρωποί μου θα σου δώσουν ένα αναλυτικό ημερολόγιο με τις κινήσεις της, ώστε να τη συναντήσεις τυχαία και να κανονίσεις να πεις ένα ποτό μαζί της».

«Κι αν υποθέσουμε ότι δεν θέλει να με ξαναδεί; Δεν είναι πως αποχαιρετιστήκαμε σαν φίλοι».